

Практикум «"Усна історія" – чому вона важлива і як проводити інтерв'ю»

Усна історія – дослідницька стратегія, яка вживає метод інтерв'ю для отримання усних свідчень стосовно подій, в минулому маючих історичну значимість.

Особливості усноісторичних джерел

- Суб'єктивність оповідача (у.і. говорять нам не тільки про те, що люди робили, а й про те, що вони хотіли зробити, що вони – як вони тоді думали – робили, й про те, що вони зараз думають про своє минуле й свої дії);
- Сюжет, послідовність, за якими оповідач вибудовує матеріал своєї розповіді, робить усне джерело унікальним;
- Репрезентативність досвіду;
- Жвавість особистого сприйняття є головною ознакою усних джерел, обумовлює їх обмеженість. Дослідник має бути обережним, щоб не потрапити в полон категорій мислення своїх інформантів;
- Правдивість – неправдивість усноісторичних джерел. Для дослідника важливо не стільки відповідність усноісторичних джерел реальним фактам, скільки відхилення від них. У цих відхиленнях проявляються людські бажання, символи, уявлення. Тому не снує «неправдивих» усних джерел.

Особливість усних джерел в тому, що ті свідчення, які після перевірки будуть визнані невідповідними реальним фактам, потребують історичного пояснення. «Помилки» оповідача іноді дають для розуміння минулого не менше, ніж фактично достовірні розповіді.

Але є важлива галузь дослідження, в якій правдивість усних розповідей не має значення. Дослідження останніх десятиліть показують, що У.І. важлива не стільки з т.з. історичної правди, скільки як цінне джерело інформації про шляхи формування історичної пам'яті. Соціальна пам'ять будується під впливом політичних потреб, та іноді сильно відрізняється від версії минулого, доведеної істориками. У.І. дозволяє розкрити цей процес розбіжностей й показати характер політичної культури та історичне мислення простих людей.

Типи інтерв'ю

§ *Наративне інтерв'ю* – (narrative – оповідь, розповідь) вільне інтерв'ю, яке має вигляд розповіді про своє життя без втручання інтерв'юера, котрий задає лише загальну спрямованість оповіді, що очікується. Передбачається, що під час вільного викладу в пам'яті оповідача асоціативно впливають у першу чергу ті епізоди і моменти, котрі мають найбільшу суб'єктивну цінність, що дозволяє виявити смислоутворюючі моменти конструювання його біографічної оповіді.

§ *Напівструктуроване інтерв'ю* – інтерв'ю, яке складається з тематичних блоків і містить перелік обов'язкових аспектів, стосовно яких необхідно отримати інформацію.

§ *Біографічне інтерв'ю* – є різновидом напівструктурованого інтерв'ю, де тематичні блоки відповідають послідовності життєвих циклів індивіда: „дитинство”, „школа”, „одруження”, „робота” тощо

ПАСПОРТНЫЙ ЛИСТ ИНТЕРВЬЮ

Дата й місце проведення інтерв'ю	
ПІБ (псевдонім) респондента	
Дата й місце народження респондента	
Адреса й телефон респондента	
Доступ до інформації (відкритий, частковий, закритий, анонімний)	
ПІБ інтерв'юера	
ЗГОДА ОПОВІДАЧА НА ПУБЛІКАЦІЮ ІНТЕРВ'Ю (підпис та обмеження, якщо вони є)	

Правила транскрибування інтерв'ю

Транскрипт – письменная форма воспроизводства устной информации. Он сохраняет все дословные высказывания респондента и характер его речи без какого-либо редактирования.

1. Над транскрибированным текстом интервью должно стоять:

Интервью с: фамилия, имя, отчество, год и место рождения.

Далее следует:

Адрес: страна, улица, почтовый индекс, город (поселок и т.д.) (по-возможности)

Проект/ локальный проект: например: International Slave- and Forced Labourers Documentation Project – локальный проект: Россия, Волгоград

Интервьюер: например: Елена Данченко

Транскрипция: например: Сара Бернанд

Вид интервью: видео или аудио-интервью

Место проведения интервью: например, квартира респондента

Дата проведения интервью: например, 21 августа 2005 г.

Присутствующие: помимо респондента и интервьюирующей группы отдельно должны быть названы и другие лица, присутствовавшие во время интервью в помещении:

супруга (подруга), родственники.

К тексту транскрипции:

2. На каждой странице должно быть один раз указаны **тайм-код** или **показания счетчика** магнитофона для аудио-интервью.

3. **При необходимости, используются следующие примечания:**

(-) - прерывание:

(.) - (короткая пауза),

(...) - (средняя пауза)

(пауза) - (длинная пауза).

(?) - вопросительная информация

(з.) - затруднение в формулировке, колебание –

(нрзб) - неразборчиво

расс... - неоконченное слово

... - неоконченное предложение

Смысловые ударения: (громко), (тихо), (растянуто) и др.

Выражение чувств: - (плачет), (вздыхает), (смеется), (радостно), (иронично), (гневно),

(укоризненно) и т. д.

При очевидных оговорках, как 1845 г.: (предположительно: 1948 г.).

4. **Каждое изменение ситуации интервью** должно быть записано в скобках (респондент достает фотоальбом, звонит телефон, X приносит кофейные чашки, оператор что-то говорит, пауза для смены кассеты и т.д., респондент зачитывает фрагмент из подготовленного текста или письма).

Документы и фотографии следует непременно упомянуть в тексте, особенно при комментариях респондента.

5. Заметным образом **выделяются участники интервью** (И: - интервьюер, Р: - рассказчик)